

ΣΥΝΟΨΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΙΔΕΑΣ

**ΥΒΡΙΔΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΣΤΕΡΟΥΣΙΩΝ 2026-2027:
ΦΑΣΗ Α: 4-8 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2026, ΑΒ ΑΣΤΕΡΟΥΣΙΩΝ, ΚΡΗΤΗ
ΦΑΣΗ Β: ΙΑΝ 2027**

*Κοινότητες Ανθεκτικές στην Κλιματική Αλλαγή
σε Αποθέματα Βιόσφαιρας της Μεσογείου*

MEDITERRANEAN INFORMATION OFFICE
FOR ENVIRONMENT, CULTURE AND
SUSTAINABLE DEVELOPMENT

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το κείμενο περιγράφει την οργάνωση της **12^{ης} έκδοσης** του Υβριδικού Πανεπιστημίου Αστερουσίων (2026-2027) για μεταπτυχιακούς φοιτητές, νέους ερευνητές, εκπαιδευτικούς και νέα στελέχη υφιστάμενων και υποψήφιων Αποθεμάτων Βιόσφαιρας (AB) του Προγράμματος MAB/UNESCO και άλλων χαρακτηρισμένων περιοχών, όπως Γεωπάρκα, Μνημεία Παγκόσμιας Κληρονομιάς, Εθνικά Πάρκα, περιοχές Natura 2000 κ.λπ., από χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης και της Μεσογείου.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ - ΥΠΟΒΑΘΡΟ

Η πρόταση βασίζεται σε μια μακροχρόνια συνεργασία και κοινή δέσμευση μεταξύ του MIO-ECSDE, του Περιφερειακού Γραφείου της UNESCO για την Επιστήμη και τον Πολιτισμό στην Ευρώπη (με έδρα την Βενετία), της Έδρας και Δικτύου UNESCO για τη Διαχείριση και την Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη του Πανεπιστημίου Αθηνών, και, από το 2018, του Αποθέματος Βιόσφαιρας Αστερουσίων. Χάρη στην ευγενική υποστήριξη της Αναπτυξιακής Εταιρείας Ηρακλείου και της Περιφέρειας Κρήτης, το Πανεπιστήμιο Αστερουσίων (AHU) έχει εξελιχθεί σε έναν θεσμό, μια ετήσια συνάντηση ανταλλαγής εμπειριών και γνώσεων, η οποία κάθε χρόνο αναμένεται και καλωσορίζεται διεθνώς από πολλά στελέχη από το χώρο της εκπαίδευσης και του περιβάλλοντος, και όχι μόνο.

Συγκεκριμένα, η πρόταση βασίζεται σε προηγούμενες πρωτοβουλίες και έργα:

- τη σειρά επιτυχημένων εκπαιδεύσεων και θερινών ή Υβριδικών Πανεπιστημίων σχετικά με το σχεδιασμό και υλοποίηση πρωτοβουλιών αειφόρου ανάπτυξης σε Αποθέματα Βιόσφαιρας του προγράμματος Άνθρωπος και Βιόσφαιρα (UNESCO/MAB) και άλλες χαρακτηρισμένες περιοχές, όπως Γεωπάρκα, Μνημεία, Προστατευόμενες Περιοχές, περιοχές Natura 2000 κ.λπ., από χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης και της Μεσογείου. (Πίνακας 1).

- την σημαντική [κοινή έκδοση UNESCO/MAB & MIO-ECSDE](#) με τίτλο «Education for Sustainable Development (ESD) in Biosphere Reserves and other designated areas: A Resource Book for Educators in Southeastern Europe and the Mediterranean» (2013), που χρησιμοποιείται ευρύτατα παγκοσμίως, σε ηλεκτρονική και έντυπη μορφή.

- τη συμμετοχή των Νέων στα Φόρουμ Νέων MAB (Po Delta BR, 2017· Changbaishan BR, Κίνα 2019) και άλλες εκδηλώσεις (Συνέδριο UNCC, Νέα Υόρκη, 2019), τα συνέδρια EuroMAB και MAB

Το Υβριδικό Πανεπιστήμιο τελεί υπό την αιγίδα και συμβάλει στο έργο της Μεσογειακής Επιτροπής για την Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη (MCESD), η οποία από το 2016, καθοδηγεί και παρακολουθεί την εφαρμογή της [Μεσογειακής Στρατηγικής για την Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη \(MSESD\)](#) και του αναθεωρημένου [Σχεδίου Δράσης της με ορίζοντα το 2030](#) (Λευκωσία, 2022). Το Περιφερειακό Γραφείο της UNESCO για την Επιστήμη και τον Πολιτισμό στην Ευρώπη (Γραφείο Βενετίας) είναι ενεργό μέλος της Επιτροπής. Το MIO-ECSDE / MEDIES εξυπηρετεί τη

Γραμματείας της ενώ το εκτελεστικό της έργο συντελείται από την αντίστοιχη έδρα και δίκτυο UNESCO στο ΕΚΠΑ.

Πίνακας 1: Λίστα Προηγούμενων Θερινών ή Υβριδικών Πανεπιστημίων		
Πότε	Που	Θεματική
2025-2026 (Υβριδικό)	ΑΒ Αστερουσίων και διαδικτυακά	Φυσική & Πολιτισμική Κληρονομιά σε Αποθέματα Βιόσφαιρας
2024-2025 (Υβριδικό)	ΑΒ Αστερουσίων και διαδικτυακά	Ολοκληρωμένη Διαχείριση σε ΑΒ και άλλες χαρακτηρισμένες περιοχές στη Νοτιοανατολική Ευρώπη και τη Μεσόγειο
2023-2024 (Υβριδικό)	ΑΒ Αστερουσίων και διαδικτυακά	Διαχείριση Υδάτων σε ΑΒ της Μεσογείου και πέραν αυτής
2022-2023 (Υβριδικό)	ΑΒ Αστερουσίων, Κύπρος και διαδικτυακά	Τα Αποθέματα Βιόσφαιρας ως χώροι για την ανάπτυξη του θαλάσσιου Εγγραμματισμού
2021-2022 (Υβριδικό)	ΑΒ Αστερουσίων και διαδικτυακά	Απειλές για την βιοποικιλότητα και τα οικοσυστήματα, λόγω της ρύπανσης από πλαστικά, σε θαλάσσιες και παράκτιες περιοχές
2020 (Υβριδικό)	Αστερούσια και διαδικτυακά	Μια εξαιρετική χρονιά για τη φύση και τη βιοποικιλότητα
2019	ΑΒ Κεντρικών Βαλκανίων	Ολοκληρωμένη Διαχείριση και Προώθηση Αειφορικού Τουρισμού
2018	Υποψήφιο Απόθεμα Βιόσφαιρας Πάρνωνα	Ολοκληρωμένες Προσεγγίσεις για τη Διαχείριση Αειφόρου Ανάπτυξης, τον Τουρισμό και τα Τοπικά Προϊόντα στα ΑΒ
2017	Σαρδηνία	Ολοκληρωμένες Προσεγγίσεις Διαχείρισης και Στρατηγικές Αειφορικού Τουρισμού για τα ΑΒ
2016	Σαμοθράκη	Ολοκληρωμένη Διαχείριση Υδάτων και παράκτιων περιοχών – Εκπαιδευτικές & Συμμετοχικές Προσεγγίσεις
2014	Άμφισσα	Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη (ΕΑΑ) σε Προστατευόμενες Περιοχές και ΑΒ

ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΑΙ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Με μόνο τέσσερα χρόνια να απομένουν μέχρι το 2030, η παγκόσμια πρόοδος σε ότι αφορά τους **Στόχους της Αειφόρου Ανάπτυξης (SDGs)** παραμένει σε κρίσιμο βαθμό εκτός πορείας. Η Έκθεση Προόδου των Ηνωμένων Εθνών για τους Στόχους του 2024 αποκαλύπτει ότι μόνο το 17% των Παγκόσμιων Στόχων είναι σε καλό δρόμο, ενώ η πρόοδος σε σχεδόν τους μισούς έχει σταματήσει ή ακόμη και αντιστραφεί. Η επίτευξη των Στόχων της Αειφόρου Ανάπτυξης απαιτεί ταχεία δράση, ιδίως για το κλίμα (Στόχος 13), τη ζωή στην ξηρά (Στόχος 15) και τις συνεργασίες (Στόχος 17). Αυτή η επιτάχυνση απαιτεί επαγγελματίες και στελέχη σε όλους τους σχετικούς κλάδους και οργανισμούς με διεπιστημονική κατανόηση που να μπορούν να γεφυρώσουν την πολιτική και την πρακτική, να διαχειριστούν τις περιοχές με ολοκληρωμένο τρόπο και να κινητοποιήσουν τις τοπικές

κοινότητες. Τα Αποθέματα Βιόσφαιρας χρησιμεύουν ως εργαστήρια όπου αναπτύσσονται, δοκιμάζονται και διευρύνονται στρατηγικές ολοκληρωμένης διαχείρισης, διατήρησης της βιοποικιλότητας και της πολιτιστικής κληρονομιάς (υλικής και άυλης) και αξιοποιούνται για την αειφόρο τοπική ανάπτυξη.

Σε περιφερειακό επίπεδο, η **Μεσόγειος** αποτελεί ένα «hotspot» βιοποικιλότητας: φιλοξενεί περίπου 30.000 είδη φυτών (με περισσότερα από 13.000 ενδημικά) και αντίστοιχα, στη θάλασσα, φιλοξενεί το 7% των θαλάσσιων ειδών παγκοσμίως. Στην περιοχή στο πέρασμα των αιώνων έχουν αναπτυχθεί συστήματα συνετής διαχείρισης φυσικών πόρων, από τις ξερολιθιές και τις αναβαθμίδες στις πλάγιες των βουνών όπου ανακαλύφθηκαν και σε αρκετές περιοχές διατηρούνται φυσικά και αγροτικά οικοσυστήματα επί χιλιετίες, έως ξερικές καλλιέργειες και παραδοσιακά συστήματα διαχείρισης νερού που βοηθούν στη διατήρηση της βιοποικιλότητας.

Ωστόσο, η περιοχή αντιμετωπίζει ταυτόχρονα σημαντικές προκλήσεις ως προς την αειφόρο ανάπτυξη, όπως η περιβαλλοντική υποβάθμιση, η απώλεια βιοποικιλότητας, ο υπερτουρισμός και η αστικοποίηση (ιδιαίτερα στις ακτές), οι μη αειφορικές γεωργικές πρακτικές και, πάνω απ' όλα, η κλιματική αλλαγή. Έχει γίνει πλέον μια ξηρή περιοχή, με συχνά φαινόμενα λειψυδρίας, αλλά και συχνές πλημμύρες, διάβρωση των επιφανειακών εδαφών, ευάλωτη σε μεγάλες δασικές πυρκαγιές, ενώ η θάλασσά της θερμαίνεται πολύ γρήγορα (παγκοσμίως μόνο η Αρκτική την ξεπερνά σε ρυθμό αύξησης). Ως αποτέλεσμα, ασκείται μεγάλη πίεση στα χερσαία και υδάτινα οικοσυστήματα, εξαντλούνται ή/και ρυπαίνονται οι φυσικοί πόροι (π.χ. νερό, γη, ιχθυαποθέματα κ.λπ.), και αυξάνεται η εισβολή ξενικών ειδών.

Επιπλέον, οι κλιμακούμενες ένοπλες συγκρούσεις στη Μέση Ανατολή επιδεινώνουν τις πολλαπλές προκλήσεις στην περιοχή, εκτοπίζοντας εκατομμύρια ανθρώπους, εξαντλώντας τους φυσικούς πόρους και τις αναγκαίες υποδομές και διαταράσσουν την περιφερειακή συνεργασία σε περιβαλλοντικά ζητήματα. Οι ανησυχίες για την ενεργειακή και επισιτιστική ασφάλεια έχουν ενταθεί, ενώ οι κατεστραμμένες υποδομές (υγείας, διανομής νερού, κλπ.) και η περιβαλλοντική υποβάθμιση από τις συγκρούσεις αυξάνουν τους κινδύνους για τις τοπικές κοινωνίες και τα οικοσυστήματα.

Στις προσπάθειές της για την προστασία της βιοποικιλότητας και την επίτευξη της αειφόρου ανάπτυξης, η UNESCO, σε όλο τον κόσμο και ιδιαίτερα στη Νοτιοανατολική Ευρώπη και τη Μεσόγειο, προωθεί τα **Αποθέματα Βιόσφαιρας (AB)**, ως ένα κεντρικό και ουσιαστικό στοιχείο του Προγράμματός της Άνθρωπος και Βιόσφαιρα (MAB). Στα Αποθέματα Βιόσφαιρας μπορεί να επιτυγχάνεται ισορροπία μεταξύ των συχνά αντικρουόμενων στόχων της «διατήρησης της βιολογικής ποικιλομορφίας», της «προώθησης της ανθρώπινης ανάπτυξης» και της «διατήρησης των συναφών πολιτιστικών αξιών».

Το γραφείο της UNESCO Βενετίας και το MIO-ECSDE, μέσω πολυάριθμων πρωτοβουλιών, και ιδιαίτερα μέσω των 11 επιτυχημένων θερινών (ή Υβριδικών) Πανεπιστημίων, έχουν αναδείξει τη σημασία των Αποθεμάτων Βιόσφαιρας ως «ζωντανά εργαστήρια» για τη Αειφόρο Ανάπτυξη και την Εκπαίδευση για τη Αειφόρο Ανάπτυξη (ΕΑΑ). Είναι ίσως το πιο κατάλληλο περιβάλλον για την δοκιμή και εφαρμογή υποδειγματικών λύσεων για τις σημερινές προκλήσεις, όπως οι χρήσεις γης, οι δημογραφικές αλλαγές και η διαχείριση φυσικών πόρων. Σε ένα Απόθεμα, η προστασία του περιβάλλοντος μπορεί να συνδυαστεί αρμονικά με την έρευνα, την εκπαίδευση, τη διαχείριση, την τοπική ανάπτυξη και τις συμμετοχικές διαδικασίες, «μοντελοποιώντας» και κάνοντας ορατή την αειφόρο ανάπτυξη, με χειροπιαστούς τρόπους.

Σήμερα (2026) το Παγκόσμιο Δίκτυο Αποθεμάτων Βιόσφαιρας περιλαμβάνει 759 Αποθέματα Βιόσφαιρας από 136 χώρες, τέσσερα από αυτά βρίσκονται στην Ελλάδα: στον Όλυμπο, στο Φαράγγι της Σαμαριάς, στα Αστερούσια (2021) και στον Πάρνωνα (2025).

ΤΟ ΤΟΠΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ: ΑΠΟΘΕΜΑ ΒΙΟΣΦΑΙΡΑΣ ΑΣΤΕΡΟΥΣΙΩΝ

Το σχετικά νέο Απόθεμα Βιόσφαιρας των Αστερουσίων (2021), ενσωματώνει με διάφορους τρόπους, τις αξίες, την ποικιλομορφία, τις διαφοροποιήσεις και ευκαιρίες συνεργιών ενός Αποθέματος: Συνδυάζει παράκτια και ορεινά χαρακτηριστικά (ο Κόφινας έχει ύψος 1.231 μέτρα) διαθέτει αξιοσημείωτη ποικιλία χερσαίων και θαλάσσιων οικοσυστημάτων και γνήσια πολύτιμη πολιτιστική κληρονομιά.

Οι κάτοικοι της περιοχής έχουν αγκαλιάσει το ΑΒ στο οποίο αναγνωρίζουν μια ευκαιρία για την αειφόρο ανάπτυξη της περιοχής τους, μέσα από τη διατήρηση και την ενίσχυση της φύσης, τη σύνδεση πολιτισμού-περιβάλλοντος-οικονομίας, την εύρεση πρακτικών λύσεων, την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των κοινοτήτων, την παροχή καλά αμειβόμενων θέσεων εργασίας για τους νέους και την ενίσχυση του αισθήματος υπερηφάνειας για την περιοχή τους και τα προϊόντα τους. Διαβάστε περισσότερα στον ιστότοπο του [«Συλλόγου Προστασίας Αστερουσίων»](#).

“Ο δρόμος για την ανάπτυξη του ΑΒ Αστερουσίων περνάει μέσα από την προστασία και την ενίσχυση του φυσικού και πολιτιστικού του κεφαλαίου. Αλλά και η προστασία της περιοχής περνάει και μέσα από τη αειφόρο ανάπτυξή της.”

*Καθηγ. Μιχαήλ Σκούλλος,
Πρόεδρος Ελλην. Εθν. Επιτροπή MAB/UNESCO*

Επιπλέον η τοπική κοινότητα αναγνωρίζει τις ευκαιρίες που προσφέρει το ΑΒ Αστερουσίων για διεθνείς συνεργασίες και δικτύωση. Υποστηριζόμενο από την Περιφέρεια Κρήτης, το Υβριδικό Πανεπιστήμιο Αστερουσίων προσφέρει την ευκαιρία σε νέους ερευνητές και διαχειριστές περιβάλλοντος Αποθεμάτων Βιόσφαιρας και άλλων περιοχών σε καθεστώς προστασίας, από την Μεσόγειο να συναντώνται ετησίως και να ανταλλάσσουν πρακτικές για θέματα αιχμής.

KΕΝΤΡΙΚΟ ΘΕΜΑ 2026

Το κεντρικό θέμα φέτος είναι οι **Κοινότητες Ανθεκτικές στην Κλιματική Αλλαγή στα Αποθέματα Βιόσφαιρας της Μεσογείου**. Συγκεκριμένα υποθέματα που θα καλυφθούν μέσω των διαλέξεων, εργαστηρίων και των επισκέψεων είναι:

- Γεφύρωση μεταξύ πολιτικών και πράξης για την κλιματική αλλαγή
- Πρακτικές μετριασμού και προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή στα Μεσογειακά Αποθέματα Βιόσφαιρας, όπως:
- Διαχείριση γλυκού νερού συνδυάζοντας την παραδοσιακούς με τους σύγχρονους Μη Συμβατικούς Υδάτινους Πόρους,
- Ανάδειξη μη αρδευόμενων ξηρικών καλλιέργειών όπως ελιές, χαρουπιές, και τα σχετικά προϊόντα ως βάση για την τοπική αγροτική παραγωγή
- Αντιμετώπιση σφοδρών και αιγίδων και πλημμυρών, διάβρωσης εδαφών με λύσεις βασισμένες στη φύση, π.χ. αναδάσωση και ανάσχεση από ξερολιθιές,
- Τουρισμός ανθεκτικός στην κλιματική αλλαγή και τοπική αειφορική ανάπτυξη,
- Σχεδιασμός με βάση τις ανάγκες της κοινότητας,
- Αποκατάσταση υποβαθμισμένων οικοτόπων,
- Κυκλική οικονομία στη γεωργία: η περίπτωση των υπολειμμάτων ελιάς,
- Ο ρόλος των τοπικών προϊόντων εντός του Αποθέματος Βιόσφαιρας
- Κλιματική Δράση από την κοινότητα: παραδοσιακοί κάτοχοι γνώσης, νέοι, επιστήμη των πολιτών και ΕΑΑ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Το Πανεπιστήμιο 2026-2027 θα πραγματοποιηθεί σε Υβριδική Μορφή με τη Φάση Α να λαμβάνει χώρα μέσα στο Απόθεμα Βιόσφαιρας και τη Φάση Β διαδικτυακά.

Η **ομάδα στόχος** περιλαμβάνει μεταπτυχιακούς φοιτητές, εκπαιδευτικούς, νέους επιστήμονες και διαχειριστές, που σπουδάζουν ή απασχολούνται σε υπάρχοντα, υποψήφια ή πιθανά Αποθέματα Βιόσφαιρας, Γεωπάρκα, περιοχές Natura 2000, και άλλες χαρακτηρισμένες περιοχές. Προτεραιότητα δίνεται σε συμμετοχές από χώρες της ΝΑ Ευρώπης και της Μεσογείου.

Στόχος είναι να εξοπλίσει όσους συμμετέχουν με τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις πρακτικές των Αποθεμάτων Βιόσφαιρας, τα οποία υλοποιούν μέτρα μετριασμού και προσαρμογής και να τους εμπνεύσει να μετατρέψουν τα δικά τους Αποθέματά σε ζωντανά εργαστήρια αειφορίας.

Η γλώσσα εργασίας και των δύο Φάσεων θα είναι τα **Αγγλικά**.

Για τους επιλεγμένους συμμετέχοντες θα ισχύει **κόστος εγγραφής 200 ευρώ**. (Εξαιρούνται όσοι έχουν βάση την Κρήτη).

Η Φάση Α (δια ζώσης) είναι μια τριήμερη εκδήλωση τον Οκτώβριο του 2026 (αφίξεις Κυριακή 04/10, αναχωρήσεις Πέμπτη 08/10, 4 διανυκτερεύσεις), που θα πραγματοποιηθεί στα Αστερούσια. Θα περιλαμβάνει ομιλίες, επισκέψεις πεδίου, εργαστήρια ανταλλαγής και συναντήσεις με τους κατοίκους της περιοχής. Οι συμμετέχοντες θα κληθούν να παρουσιάσουν την περιοχή τους (5 λεπτά) και ενθαρρύνονται, εάν το επιθυμούν, να πραγματοποιήσουν μια διαδραστική άσκηση ή εργαστήριο (45 λεπτά) προκειμένου να μοιραστούν μια καλή πρακτική. Δείτε το πρόγραμμα πιο κάτω.

Η Φάση Α έχει σχεδιαστεί για **περίπου 25-30 συμμετέχοντες** (με τουλάχιστον μισούς από αυτούς ξένους).

Η **Φάση Β (διαδικτυακή)** έχει προγραμματιστεί για τον Ιανουάριο του 2027, ως ένα μάθημα διάρκειας 3 εβδομάδων για την αξιοποίηση και διεύρυνση των αποτελεσμάτων της Φάσης Α και την παροχή ευκαιριών σε ένα ευρύτερο κοινό. Το περιεχόμενο της Φάσης Β θα βασιστεί σε προηγούμενα μαθήματα, κατάλληλα προσαρμοσμένα και εμπλουτισμένα με τις θεματικές της φετινής χρονιάς. Το μαθησιακό περιεχόμενο θα περιλαμβάνει: ηχογραφημένο υλικό από τη Φάση Α, διαλέξεις από προσκεκλημένους ειδικούς, υπάρχοντα διαδικτυακά βίντεο, παρουσιάσεις, και τρεις (3) ζωντανές συνεδρίες με ειδικούς (μία φορά την εβδομάδα, διάρκειας 60 – 90 λεπτών η καθεμία). Το μάθημα θα αναπτυχθεί στην πλατφόρμα του MIO-ECSDE: <https://envirolearning.net/>

Με βάση την συμμετοχή προηγούμενων ετών, αναμένεται ότι περίπου 100 άτομα να αιτηθούν συμμετοχή στη Φάση Β και όσοι ολοκληρώσουν με επιτυχία τις ασκήσεις θα λάβουν πιστοποιητικό επιτυχούς παρακολούθησης και ολοκλήρωσης από το Γραφείο UNESCO της Βενετίας και την Έδρα UNESCO του Πανεπιστημίου Αθηνών.

ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Οι Συμμετέχοντες του Υβριδικού Πανεπιστημίου 2026-2027 (Φάση Α και Β) αναμένεται να:

- Ενημερωθούν για τις παγκόσμιες πολιτικές, (σε επίπεδο ΟΗΕ, ΕΕ και Μεσογείου), σχετικά με την αειφόρο ανάπτυξη και την κλιματική αλλαγή.
- Κατανοήσουν τη σημασία της αειφόρου/ολοκληρωμένης διαχείρισης (WEFE Nexus) για τους SDGs.
- Ενημερωθούν για τις αρχές του Σχεδίου Δράσης για τα Αποθέματα Βιόσφαιρας (2026-2035).
- Ανταλλάξουν βέλτιστες πρακτικές για την αειφόρο γεωργία, την ολοκληρωμένη διαχείριση των φυσικών πόρων, την παραδοσιακή οικολογική γνώση.
- Εξοικειωθούν με αρχές, μεθόδους, εργαλεία και περιπτώσεις διαχείρισης των Αποθεμάτων Βιόσφαιρας.

- Ανταλλάξουν απόψεις για μεθόδους μετριάσμου και προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή που εφαρμόζονται στις περιοχές τους.
- Ενημερωθούν για περιπτώσεις Μη Συμβατικών Υδατικών Πόρων (NCWR), ιδίως της Κρήτης.
- Αλληλεπιδράσουν με ενδιαφερόμενους φορείς και επαγγελματίες του Αποθέματος Βιόσφαιρας Αστερουσίων.
- Εμπνευστούν για να σχεδιάσουν το δικό τους Σχέδιο Δράσης στο Απόθεμα Βιόσφαιρας τους για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής.

ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

Η διοργάνωση του φετινού Πανεπιστημίου (Φάση Α & Β) θα ακολουθήσει το εξής χρονοδιάγραμμα:

ΦΑΣΗ Α (δια ζώσης)

Μάιος 2026	Ιούνιος 2026	Ιούλιος-Αύγουστος 2026	Σεπτέμβριος 2026	Οκτώβριος 2026	Νοέμβριος 2026
<ul style="list-style-type: none"> •Κεντρική ιδέα & προϋπολογισμός •Προσχέδιο Agenda •Επαφές με χορηγούς, •Συμβόλαια 	<ul style="list-style-type: none"> •Ανακοίνωση και Πρόγραμμα •Διακίνηση μέσω Γραφείου Βενετίας και κανάλια ΜΙΟ •Αιτήσεις 	Επιλογή συμμετεχόντων με βάση κριτήρια.	<ul style="list-style-type: none"> •Διαχειριστικά (ξενοδοχεία, εισιτήρια, κλπ) •Οριστικοποίηση του ημερήσιου προγράμματος 	<ul style="list-style-type: none"> • Υλοποίηση της Φάσης Α στην Κρήτη, συμπεριλαμβανομένων επιτόπιων επισκέψεων, διαλέξεων και εργαστηρίων • Αξιολόγηση 	<ul style="list-style-type: none"> •Απολογιστική & Οικονομική Έκθεση Φάσης Α. •Διαδικασία επεξεργασίας βιντεοσκοπήσεων της Φάσης Α που θα χρησιμοποιηθούν στη Φάση Β.

ΦΑΣΗ Β (διαδικτυακά)

Νοέμβριος 2026	Δεκέμβριος 2026	Ιανουάριος 2027	Φεβρουάριος-Μάρτιος 2027
<ul style="list-style-type: none"> •Αναλυτικό Πρόγραμμα Φάσης Β •Επαφές με ειδικούς/ομιλητές •Συγκέντρωση Εκπ. Υλικού •Video από τη Φάση Α 	<ul style="list-style-type: none"> •Διακίνηση Ανακοίνωσης •Εγγραφές 	<ul style="list-style-type: none"> •Υλοποίηση Φάσης Β σε 3 εβδομάδες με σύγχρονο και ασύγχρονο περιεχόμενο 	<ul style="list-style-type: none"> •Κλείσιμο Φάσης Β •Απολογιστική & Οικονομική Έκθεση Φάσης Β.

ΠΡΟΣΧΕΔΙΟ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΦΑΣΗΣ Α

Το φετινό Πανεπιστήμιο επικεντρώνεται στον τρόπο με τον οποίο οι κοινότητες στα Αποθέματα Βιόσφαιρας εφαρμόζουν μέτρα προσαρμογής και μετριασμού για την ανάπτυξη ανθεκτικότητας στην Κλιματική Αλλαγή. Η σχετική δια βίου ΕΑΑ που εκτείνεται πέρα από τις σχολικές αίθουσες και καλύπτει και τους παραγωγικούς τομείς, καθώς και τα απαραίτητα πλαίσια και μεθόδους για την αποτελεσματική συμμετοχή της τοπικής κοινότητας, θα συμπεριληφθεί επίσης στην εκπαίδευση.

Η 1^η ημέρα θα επικεντρωθεί στις προσεγγίσεις διαχείρισης της ΑΑ και της Κλιματικής Αλλαγής, δηλαδή στην προσέγγιση WEFΕ, η 2^η ημέρα στις ανταλλαγές πρακτικών για το κλίμα και η 3^η ημέρα στην εκπαίδευση και την ευαισθητοποίηση. Κάθε ημέρα θα συνδυάζει βασικές διαλέξεις, παρουσιάσεις, εργαστήρια και επισκέψεις πεδίου.

Κυρ 04 Οκτ	Δευ 5 Οκτ- ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΒ ΛΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ & ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΥΚΛΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	Τρί 6 Οκτ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΚΛΙΜΑ ΣΤΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ	Τετ 7 Οκτ ΤΟΠΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ & ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ	Πεμ 8 Οκτ
Που	Καπετανιανά (παλιό σχολείο)	Που ;;;	Που ;;;	
ΑΦΙΞΕΙΣ Ανεπίσημο Δείπνο καλωσορίσματος	<p>Καλωσόρισμα, Σκοπός, Πρόγραμμα ΜΑΒ / Κλιματική Αλλαγή στη Μεσόγειο / Ολοκληρωμένη διαχείριση - προσέγγιση WEFΕ nexus</p> <p>Καλές πρακτικές</p> <p>Συνεδρία σε εξωτερικό χώρο: Εκπαιδευτική επίσκεψη σε ελαιοτριβείο πυρηνελαιουργίας (Μετατροπή του πυρήνα σε βιομάζα)</p>	<p>Συνεδρία / Εργαστήρια ανταλλαγής σχετικά με τις πρακτικές κλιματικής αλλαγής</p> <p>Συνεδρία σε εξωτερικό χώρο: Από τον Άγιο Ιωάννη στον Κουδουμά και πίσω: Ακολουθώντας ένα μονοπάτι θρησκευτικού προσκυνήματος, σε αυτή την πεζοπορική εκδρομή θα εξερευνήσουμε το τοπικό οικοσύστημα (χλωρίδα και πανίδα). Κατά μήκος της διαδρομής θα συναντήσουμε σπήλαια, υδάτινα κανάλια, αναβαθμίδες κ.λπ.</p>	<p>Επισκέψεις μελέτης σε επιλεγμένους παραγωγούς (π.χ. κρασί-Στραταριδάκης, παξιμάδια-Τσιακνάκης)</p> <p>*Η συνεδρία σε εσωτερικό χώρο θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί σε τοπικό σχολείο</p> <p>Παρουσίαση και εργαστήρια για την ΕΑΑ Εργαστήριο με βάση το υλικό PARCCE για την Εκπαίδευση για την Κλιματική Αλλαγή</p> <p>Επιστροφή και αποχαιρετιστήριο δείπνο</p>	ΑΝΑΧΩΡΗΣΕΙΣ

Οι κύριοι διοργανωτές & χορηγοί του Υβριδικού Πανεπιστημίου είναι:

- Απόθεμα Βιόσφαιρας Αστερουσίων (ΤΕΔΑ)
- Σύνδεσμος για την Προστασία των Αστερουσίων
- Περιφέρεια Κρήτης
- Αναπτυξιακή Εταιρία Ηρακλείου
- Περιφερειακό Γραφείο UNESCO για την Επιστήμη και τον Πολιτισμό στην Ευρώπη (Βενετία)
- Έδρα και Δίκτυο UNESCO για τη Διαχείριση και την Εκπαίδευση Αειφόρου Ανάπτυξης στο ΕΚΠΑ
- Μεσογειακό Γραφείο Πληροφοριών για το Περιβάλλον, τον Πολιτισμό και την Αειφόρο Ανάπτυξη (MIO-ECSDE) μέσω της πρωτοβουλίας MEEdIES

Άλλοι συνεισφέροντες: Το Υβριδικό Πανεπιστήμιο θα συγκεντρώσει μια σειρά από φορείς εντός και γύρω από το Απόθεμα Βιόσφαιρας Αστερουσίων, όπως:

- Αρχαιολογικό Μουσείο Μεσαράς
- Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης
- ΕΛΚΕΘΕ Ελληνικό Κέντρο Θαλάσσιων Ερευνών
- Τοπικοί Σύλλογοι Επαγγελματιών & Γυναικών

Υπό την αιγίδα:

- Μεσογειακή Επιτροπή για την Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη (MCESD)

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

- 2026 People and nature in UNESCO-designated sites: Global and local contributions [LINK](#)
- 2022 Ecotourism and Sustainable Development in BRs (Workshop outcomes, Canada 2022) [LINK](#)
- UNESCO & MIO-ECSDE, ESD in Biosphere Reserves and other designated Areas (2012), [LINK](#)
MAB/UNESCO: Local Good Practices on SDGs, [Link](#)
- Discover more about the Asterousia BR, [in this website](#).
- UNESCO (2022) Technical guidelines for Biosphere Reserves [Link](#)
- Promoting sustainable development through UNESCO's programmes and sites [Link](#)
- Exploring sustainable development: a multiple-perspective approach - [LINK](#)
- Learning about water: multiple-perspective approaches – [LINK](#)
- Greening Curriculum Guidance: teaching and learning for climate action - [LINK](#)

